

Логоша В. В., студент,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Корнеєв Ю. В., к.ю.н., доцент

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ, ПОВ'ЯЗАНІ З МОРАТОРІЄМ НА ВІДЧУЖЕННЯ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Ринок купівлі та продажу знаходиться у законсервованому стані через мораторій на відчуження та зміну цільового призначення сільськогосподарських земель, який був запроваджений в 2001 році. Вперше мораторій було запроваджено на п'ять років, проте з того часу термін дії мораторію неодноразово продовжувався і наразі черговий термін скасування мораторію призначений на 1 січня 2017 року. З моменту прийняття Земельного кодексу України [1] в 2001 році зміни щодо заборони відчуження земельних ділянок вносилися в 2004, 2006, 2007, 2008, 2010, 2011 та 2012 роках. В редакції Земельного кодексу від 25 жовтня 2001 року громадянам та юридичним особам, які мають у власності земельні ділянки для ведення селянського (фермерського) господарства та іншого товарного сільськогосподарського виробництва, а також громадянам України – власникам земельних часток (паїв) до 1 січня 2005 року заборонялося продавати або іншим способом відчужувати належні їм земельні ділянки та земельні частки (паї), крім міни, передачі їх у спадщину та при вилученні земель для суспільних потреб. Також до вказаної дати заборонялося внесення права на земельну частку (пай) до статутних фондів господарських товариств. Проте в жовтні 2004 року зняття заборони було відтерміновано ще на 2 роки до 2007 року.

В жовтні 2012 року було внесено суттєві зміни, зокрема, було передбачено, що відчуження земель буде дозволено за умови набрання чинності законом про ринок земель, але не раніше 1 січня 2013 року. В листопаді 2012 року цю дату було продовжено на три роки.

Тривалий час існування мораторію на відчуження земель сільськогосподарського призначення зумовив численні проблеми і в питання визначення категорій земель, що підпадають під дію мораторію, сприяв поширенню різних схем обходу мораторію, тінізації ринку земель, що й зумовлює актуальність даного дослідження.

Обрана тема має важливе практичне значення, оскільки дозволяє проаналізувати наслідки тривалого існування мораторію в Україні.

Питання формування та розвитку механізму ринку земель досліджували такі вітчизняні вчені: Д. І. Бабміндра, І. К. Бистряков, В. В. Горлачук, Д. С. Добряк, М. В. Калінчик, О. І. Котикова,

Л. Я. Новаковський, А. Я. Сохнич, А. М. Третяк та ін.

Метою даної статті є чітке визначення земель, що підпадають під дію мораторію та легальних шляхів обходу останнього.

В статті 14 Конституції України [2] закріплено, що головною складовою національного багатства є саме земля. Тому метою мораторію є запобігання втрати Україною продовольчої незалежності.

Запровадження мораторію створило багато спірних правових моментів, зокрема щодо визначення земель, що підпадають під його дію.

Пунктами 14, 15 Перехідних положень Земельного кодексу України [1] встановлено, що до набрання чинності законом про обіг земель сільськогосподарського призначення, але не раніше 1 січня 2017 року, забороняється внесення права на земельну частку (пай) до статутних капіталів господарських товариств.

До набрання чинності законом про обіг земель сільськогосподарського призначення, але не раніше 1 січня 2017 року, не допускається:

а) купівля-продаж земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної та комунальної власності, крім вилучення (викупу) їх для суспільних потреб;

б) купівля-продаж або іншим способом відчуження земельних ділянок і зміна цільового призначення (використання) земельних ділянок, які перебувають у власності громадян та юридичних осіб для ведення товарного сільськогосподарського виробництва, земельних ділянок, виділених в натурі (на місцевості) власникам земельних часток (паїв) для ведення особистого селянського господарства, а також земельних часток (паїв), крім передачі їх у спадщину, обміну земельної ділянки на іншу земельну ділянку відповідно до закону та вилучення (викупу) земельних ділянок для суспільних потреб, а також крім зміни цільового призначення (використання) земельних ділянок з метою їх надання інвесторам - учасникам угод про розподіл продукції для здійснення діяльності за такими угодами.

Купівля-продаж або іншим способом відчуження земельних ділянок та земельних часток (паїв), визначених підпунктами «а» та «б» цього пункту, запроваджується за умови набрання чинності законом про обіг земель сільськогосподарського призначення, але не раніше 1 січня 2017 року, в порядку, визначеному цим Законом.

Таким, чином тривалий час існування мораторію зумовив виникнення багатьох неоднозначних питань на практиці застосування земельного законодавства та відкрив можливості для фактичного обходу заборони легальними методами. Вважаю, що залучення землі до ринкового обороту та формування ринку землі повинні стати основним каналом залучення інвестиційних ресурсів у сферу сільськогосподарського виробництва, що полегшить регулювання ринку земель. Проте, питання щодо скасування

мораторію потребує проведення попередніх заходів з метою оновлення законодавчої бази та створення процесуальних схем, що не допустили б втрати Україною свого головного і найдорожчого скарбу.

Література

1. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 3-4. – Ст. 27.
2. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

УДК 347.85(043.2)

Манукян А. Ж., Ткач І. О., студентки,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Корнєєв Ю. В., к.ю.н., доцент

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ РЕЖИМ КОСМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

На сучасному етапі розвитку політико-правової думки поняття «космічної безпеки» прийнято визначати як безпечний і сталий доступ до космічного простору та його використання, а також свободу від загроз, що виникають у космосі. Нормативно-правове тлумачення поняття міжнародно-правового режиму космічної безпеки - це сукупність міжнародно-правових норм, спрямованих на встановлення глобальної колективної цілісної системи безпеки використання та дослідження космічного простору в мирних цілях та в інтересах всього людства.

Космічна безпека є видовим поняттям відносно родового поняття «міжнародної безпеки», а тому й аналіз відповідного понятійного ряду слід здійснювати, йдучи від загального до спеціального. У міжнародно-правовому контексті під безпекою розуміють стан захищеності інтересів держави, групи держав або міжнародного співтовариства від зовнішніх та внутрішніх загроз [1, с. 231].

Розрізняють два види міжнародної безпеки: універсальну та регіональну, обидва з яких належать до колективної безпеки [2, с. 123].

З огляду на особливості безпеки дослідження та використання космічного простору її доцільно розглядати як складову універсальної безпеки. Правові основи забезпечення міжнародної безпеки закладені в Статуті ООН з їх подальшим розвитком в концепції всеохоплюючої міжнародної безпеки, закріпленої в резолюціях Генеральної Асамблеї ООН від 4 грудня 1986 р. та від 7 грудня 1987 р. «Про створення всеохоплюючої системи міжнародного миру та безпеки», а також в резолюції від 7 грудня 1988 р. «Про всеохоплюючий підхід до укріплення міжнародного миру та безпеки відповідно до Статуту ООН» [3].